

Het wachten op de eeuwige jachtvelden

Ik prent dit zachtjes in je willige geest. Je slaapt nu, Rina, mijn geliefde, maar je geest neemt op wat ik zeg. En eens, later, zal je geheugen ontwaken en dan zal je sierlijke rechterhand strelend een pen omvatten en opschrijven wat je nu hoort, woord voor woord. Mijn prinses, mijn tsarina...

Ah! Het lijkt al een eeuw geleden, die negenentwintigste november in het jaar na de Laatste Krach. Je werd dertig die dag en je keek 's morgens in de spiegel alsof je verwachtte dat het aantal kraaiepootjes aan je ooghoeken in één nacht verdubbeld zou zijn. Malle meid, bezorgd om niets! Ik lag in bed te schudden van het lachen. Daardoor merkte ik niet meteen dat ook de vloer, ja, heel het huis trilde en beefde. Ik begreep de paniek in je blik verkeerd – alsof je had ontdekt dat je plotseling oud was geworden – en begon daarom nog harder te lachen.

‘Stil!’ riep je.

Een spelletje, dacht ik, een vrolijke ruzie om de dag mee te beginnen. Buiten was het nog donker, herfst. Ik

voelde het warme bed, kreeg gedachten aan herhaalde slaapkamergeneugten en in mijn voortdurende gelach moet iets van voorpret te horen zijn geweest.

‘Kop dicht!’

Deze keer begreep ik uit de scherpe bijklank in je stem dat het je ernst was. En toen voelde ook ik de trillingen.

‘Een aardbeving in Amsterdam? Wat zullen we nú beleven?’

Bij dreigende paniek stelde ik altijd rationele vragen, liefst hardop. Dat is een metafoor van het leven, denk ik wel eens: niet de antwoorden tellen, maar de vragen. Dat volgt uit het gegeven dat de antwoorden steeds verschillend zijn en de vragen steeds dezelfde. Vergeef me als ik af en toe wat filosofisch word. Dat past bij mijn huidige gemoedstoestand, moet je maar denken. De Bom is gevallen, dacht ik ook nog even, mooi, van die dreiging zijn we nu eindelijk verlost.

Bij dreigende paniek word ik cynisch. Zo ken je me weer, hè?

‘Ga liggen, Rina, plat op de vloer!’ riep ik. Dat wist ik nog uit dienst: als je knallen hoort, als je niet meer weet wat er aan de hand is, als je niets beters weet te verzinnen, laat je dan plat ter aarde vallen.

Zelf sprong ik onder de dekens vandaan en kroop onder het bed. Jij bleef roerloos staan. Was je verlamd van angst? Wilde je opzij kunnen springen? Ik zag een scheur groeien in het stuk muur tussen de twee vensters die uitzicht gaven op het duister van de stille gracht.

‘Kom!’ riep ik nog.

Ik was al half onder het bed uit om je te halen, want de bevingen en het gerommel werden steeds heviger, toen de eiken draagbalk van het antieke plafond naar beneden kwam. Het was als een vertraagde stomme film: het blanke stucwerk dat in schilfers en brokjes als sneeuw naar beneden viel en de balk die statig kantelend neerdaalde, omzwermd door warrelende kalkvlokken, en in het voorbijgaan, achteloos, je hoofd opzij tikte.

Jij hebt misschien gegild en ikzelf ook, maar ik hoorde niets. Het leek alsof mijn oren op grond van een verstandige natuurwet weigerden iets toe te voegen aan de gruwelen die mijn ogen al zagen. Het lichaam probeert de geest te beschermen.

Weet je nog, Rina, mijn tante Agatha? Van wie we onze kolossale diepvrieskast met de accu voor noodgevallen hebben geërfd? Die zei: als ik huil, voel ik geen pijn en als ik pijn heb, kan ik niet huilen. Van sommige dingen kan het lichaam er maar één tegelijk.

‘Kop dicht!’ Dat waren je laatste woorden geweest. Ik kon het niet helpen: dat was toen mijn eerste gedachte. En de volgende was al even irrationeel: dat het allemaal de schuld was van de Laatste Krach en van die verdomde invasie van Amerikanen die daarop gevolgd was.

Ik boog me over je heen. Even later viel de verlichting uit. En vlak daarna hielden de bevingen op. Ik hoorde het gerommel abrupt tot een einde komen, want mijn oren werkten weer. Er hing opeens een doodse stilte. Je kent dat wel, zo’n onpeilbaar diepe stilte die kan vallen na een klap die geen echo, geen langzaam wegsterven kent, zoals een frontale autobotsing. De natuur lijkt dan even haar adem in te houden, zelf een beetje geschrokken van wat ze nu weer heeft aangericht...

Daarna hoorde ik door de dubbele beglazing heen het gedempte geluid van gekerm, gehuil en kreten op de gracht. Ik bleef op mijn knieën naast je zitten, ik weet niet hoe lang, maar in elk geval tot het grauwe daglicht buiten de nacht goeddeels had verdreven.

Ik adem dit in een willige geest. Je slaapt nog, mijn lieve, maar je hoort me, je begrijpt me.

Later ging ik naar buiten, verdwaasd en radeloos. De dubbele rij verslaafden die in hun slaapzakken bij ons

op de stoep de nacht hadden doorgebracht – het was nog niet echt koud en onze gracht was veiliger dan de metro – bood een apocalyptische aanblik. Ha! Armageddon in Amsterdam! Brokstukken van de gevels, neergestorte dakpannen en verbrijzelde ruiten van zwaar, dubbel glas hadden een ware slachting aangericht. Waar je ook keek: half gestold bloed, vreemd gehoekte ledematen, bedolven lichamen en machteloze, tot vuisten gebalde handen. En wie nog leefde bleef angstvallig binnen, leek me. Of was in elk geval nergens meer te zien.

Ralph, de jongen die ik honderd piek per week gaf om mijn auto te bewaken, had een driehoekig stuk glas in zijn keel, vlak boven zijn adamsappel. Hij had een merkwaardige glimlach op zijn vaalbleke gezicht. Een meisje naast hem, met grote wijd opengesperde heroïne-ogen – eenzame diva op een toneel zonder publiek – lag bekneld onder een halve trapgevel. *'The last trip, the last trip,'* herhaalde ze steeds, terwijl er een straaltje bloed uit haar mondhoek sijpelde. In haar rechterhand had ze een papieren Amerikaans vlaggetje aan een iel houten stokje en dat vond ik zo ongerijmd roerend dat de tranen me in de ogen schoten. Ik moest denken aan een stervend kind dat een lappenpop, een teddybeer omknelde.

Zo ver mijn oog reikte, bood de hele Leliegracht dezelfde jammerlijke aanblik. Het omgewoelde water, dat altijd al zwart en doods was, glom niet eens meer in het daglicht. Dof water, dat had ik nog nooit gezien. Veel huizen stonden nog wel overeind, maar de meeste gevels waren zwaar beschadigd. Ik zag dat de toren van de Westerkerk niet was neergestort en dat troostte me een beetje.

Ach, Rina, moet ik de rampspoed in detail beschrijven? Ooit zul je de foto's zien. Onze trotse stad, onze ooit zo mooie stad, toevluchtsoord, vraag niet waarom, van ontelbare Amerikanen na de Laatste Krach...

Ik liep naar de Dam. Daar kwam immers de koningin, als ze kwam. Daar werd de revolutie gepreekt, als dat weer eens nodig was. En daar was voor de toeristen het standbeeld van Rembrandt neergezet, een paar jaar geleden al, omdat de bestuurders meenden dat het niet in een rosse buurt behoorde te staan. Alsof niet heel Amsterdam allang een rosse buurt was!

De Dam stroomde vol met verslagen zwijgende, haast slaapwandelende mannen en vrouwen. Nog nooit had ik een menigte Amsterdammers zo stil gezien. De kinderen zullen wel aan het plunderen zijn, dacht ik. Er stonden dranghekken voor het paleis. Ze beschermden de scherven van het middelste beeld dat van het tympaan

was gevallen. Of stonden ze toevallig klaar voor een staatsiebezoek? De meeste regeringsleiders en staats-hoofden waren al sedert de jaren zestig zo verstandig genoeg te nemen met Den Haag.

Politie noch burgerwachten waren te zien. Ze hadden het waarschijnlijk te druk met de plunderende jeugd, en met de gewone junkies natuurlijk. Ik moest steeds denken aan de tragische zwarte ogen van dat heroïnehoertje met haar Amerikaanse kindervlag. Ik wed dat er niet eens vijftig sterren op hebben gestaan, want zo ver kunnen kinderen toch niet tellen. Om de hemel af te beelden heb je aan een paar sterretjes genoeg.

Het leek alsof er een stolp over de Dam was geplaatst die alle geluiden van buiten smoorde. Ik zag dat de Nieuwe Kerk nauwelijks beschadigd was. Iets trok mij die kant op. De lucht was grijs en somber, maar er was nergens een rossige vuurgloed te zien of grauwe rook van smeulende branden. Ondanks de afwezigheid van zulke tekenen van verder onheil was het een stilte om bang van te worden, een drukkende stilte met de geur van een Dood die weinig moeite deed zich te verstoppen.

Weet je nog wat tante Agatha altijd zei? 'Het is jammer maar waar: de Dood staat kant en klaar.' En dan had ze voor elke maand een passend rijmpje. 'Juist in mei

is Hij blij. De maand april is naar Zijn wil. Zijn weg is snel gebaand in de hete julimaand.'

Wat had ze ook alweer voor november?

Ik waadde door de stilte alsof het een stroperige vloeistof was. Elke stap kostte me wilskracht en inspanning, want er was iets dat aan me trok, maar iets anders dat probeerde me tegen te houden. Ik kreeg rare ideeën over wat me in de kerk zou worden voorgetoverd. Mozes met de Stenen Tafelen? Nero met een harpje en een satanische lach? God zelf misschien?

Opeens begon de beiaard van de Oude Kerk te spelen. De klank van de Hemony-klokken was helderder dan ik in jaren had gehoord nu hij niet door verkeersgeluid werd bezoedeld en door de oostenwind regelrecht over de Dam werd gevoerd. En ik hoorde zonder verbaasd te zijn, want niets kon mij nog verbazen, de melodie van *The star spangled banner*, in mineur gezet, maar toch.

Ik weet het weer. 'In november, ach, kan 't elke dag.' Volgens mij heeft tante Agatha al die versjes zelf gemaakt. De dood moet voor haar een obsessie zijn geweest. Wie koopt er anders een diepvrieskist van vierhonderd liter met een herlaadbare accu voor noodgevallen, zoals het vallen van de Bom?

Ben je daar nog? Grapje.

De man op de kansel van de Nieuwe Kerk, onder dat klankbord van Vinckenbrinck, waarvan ik nooit heb begrepen waarom het niet naar beneden stortte, had Indiaanse trekken: een grote neus, een gelooide huid, enfin, je kent dat wel. 'Toe maar, alweer een nieuwe minderheid in de stad,' dacht ik bij het zien van zijn tot een staart gebonden ravezwarte haar. Eén veer stak erin, een rode, recht omhoog. In de schemerige kerk was ze als een vlam die de rand van de zeshoekige kuip en de onderkant van het klankbord in een rosse gloed zette.

'Ik ben Mahpiua-Luta,' zei de Indiaan. Afgezien van de gesmoorde klanken van het verre carillon, dat nu gewoon *De heer is mijn herder* liet horen, wederom in mineur, en terecht, was het doodstil in de kerk. Daardoor wist ik zeker dat ik de stem van achter mijn rug had horen spreken en niet vanaf de kansel. Er waren nog enkele tientallen andere mensen in de kerk – de meesten samengedromd bij het praalgraf van Michiel de Ruyter, alsof ze daar nog bescherming konden vinden – maar achter mij niemand. 'Beter bekend als Rode Wolk.' Weer klonk de stem van achter me. Ik draaide me een kwart slag om, een hele, maar zag niemand. Ook de volgende woorden klonken echter alsof iemand zich op mijn rug verstoep had.

'Mijn broeders en ik zijn gekomen om iets terug te doen. Om een hoofdstuk af te ronden of liever gezegd: te herschrijven.'

Hoewel ik zijn woorden hoorde, hield Rode Wolk op de kansel zijn lippen stijf op elkaar. Zijn zwarte, diep in hun kassen liggende ogen keken me wel aan. Ik zag hem daar staan, maar het leek alsof ik de enige was. Een man en een vrouw liepen hand in hand tussen mij en de kansel door. Ze keken op noch om.

'Jullie hebben een les nodig,' vervolgde Rode Wolk van achter mijn rug. Ik weerstond de verleiding me om te draaien. 'En met jullie bedoel ik: de Amerikanen, hun stamlanden, hun vazallen.'

Dat wilde ik wel geloven, maar waarom zo lang gewacht? En waarom Amsterdam? Ja, de Pilgrim Fathers waren hier even op doortocht geweest en onder de fundamentalisten die als eerste naar het westen trokken hadden zich de nodige Hollanders...

'Willekeur,' zei Mahpiua-Luta, die kennelijk mijn gedachten las, 'is een belangrijk onderdeel van de les. De geschiedenis, ónze geschiedenis is er vol van. Wat dacht je bijvoorbeeld van Sand Creek?'

Opeens zag ik jouw levenloze lichaam weer voor me, en de traag, met perverse sierlijkheid neervallende

draagbalk. En ik herinnerde me een passage van Dee Brown over de slachting bij Sand Creek:

Witte Antilope, een oude man van vijfenzeventig, ongewapend, liep naar de soldaten toe. Hij was ervan overtuigd dat ze niet zouden schieten. Had kolonel Greenwood niet gezegd dat geen enkele soldaat op hen zou schieten zo lang de vlag van de Verenigde Staten boven hun hoofd wapperde?

Hij werd neergeschoten. En de soldaten openden van twee kanten het vuur op de vrouwen en kinderen rond de Amerikaanse vlag. En toen ze ophielden met schieten, waren honderdvijf vrouwen en kinderen omgekomen, en achtentwintig mannen.

Willekeur. Ik begreep het. Ook jouw dood was willekeur. Het waas voor mijn ogen werkte als een prisma en ik zag de rood opgloeiende veer in tientallen dansende kleurvlekjes herhaald. *The star spangled banner.*

‘Het heeft even geduurd,’ beantwoordde Rode Wolk mijn andere onuitgesproken vraag, ‘omdat de Eeuwige Jachtvelden zo groot zijn. Alle stammen moesten verzameld worden en de Grote Geest heeft ons geleerd hoe we de magie van ons hele volk konden bundelen en in een zorgvuldig ritueel...’

De klank van het woord resoneerde in mijn geest. *Magie!* Dus dáárdóor kon de Indiaan mijn taal spreken. Niemand anders die het hoorde dan ik. Was ik ook de enige die de beiaardklanken had gehoord? En Dee Brown had gelezen?

‘We zijn op duizend plaatsen. Duizend implosies zoals hier in Amsterdam, duizend slingerstenen heeft de Grote Geest ons volk geschonken.’

Ik had een stuk van het verhaal gemist, maar de hoofdzaak was me duidelijk.

Rina, je weet hoe nuchter ik ben. Moest ik dat allemaal voor zoete koek slikken, dat je door magie en een implosie een glasscherf door iemands keel kunt jagen? Dat een beroemd Indiaans opperhoofd met een lichtgevende veer in zijn haren me van achter mijn rug in accentloos Nederlands kan toespreken? Kom kom, er zou heus wel een rationele verklaring zijn. Een hallucinatie. De Russen misschien. Een uit de hand gelopen wetenschappelijk experiment van de theologische faculteit van de Vrije Universiteit. Een delirium. Een foutje in een oefening van het Eerste Legercorps samen met de CIA. Buitenaardse wezens.

Als je even nadacht, waren er talloze mogelijkheden die minder onwaarschijnlijk leken dan wat mij nu op de

mouw werd gespeld. Maar de stad lag in puin, de radio en televisie zwegen, de doden waren dood, dat viel allemaal niet te ontkennen.

Zie hem daar nou staan, die Indiaan, in de houten kuip van de kansel, achter Johannes met de adelaar, Lucas met de stier... En waarom uitgerekend Rode Wolk? Waarom Geronimo niet, Zittende Stier, Gek Paard of Cochise? Of Winnetou, Witte Veder? Wat is in godsnaam een implosie? Wilt u het even voor me spellen, meneer?

Maar terzelfdertijd had ik steeds jouw lijkbleke gezicht voor ogen, je half openhangende mond met het dunne straaltje bloed, de lieve kraaiepotjes naast je ooghoeken. Net dertig, en al bang dat je oud werd.

En opeens werd er uit mijn liefde voor jou een sprankje hoop en een sprankje geloof geboren. Ik zeg het wat hoogdravend, maar ik weet geen betere woorden. Ik gelóófde Rode Wolk, ik *wilde* hem ook geloven. Wat had ik te verliezen? Ik vestigde mijn hoop op zijn magische krachten, de gerijpte vermogens van een groots, nu immers herrezen volk.

Ik neem aan dat Rode Wolk daar exclusief voor *mij* stond. Elders zagen anderen misschien Lenin, Mozes, Lincoln, Willem van Oranje of Jezus zelf. Of Charlton Heston als Ben Hur, dan wel Callas als Norma. Ik heb

althans in het afgelopen jaar niemand ontmoet die een Indiaan heeft gezien, niemand die een verklaring heeft gehoord. Misschien houdt iedereen zulke dingen voor zichzelf, net als ik. Wie vurig gelooft, getuigt niet, want dat is nergens voor nodig. Wie aarzelend gelooft, twijfelt, getuigt evenmin, want hij vreest tegenspraak en bressen in zijn moeizaam gesmeed pantser. De kerkgenootschappen zijn voor de lauwen daartussenin. Vergeef me, ik wil je niet lastig vallen met mijn filosofietjes.

Ik hield mezelf voor dat ik misschien een uitverkorene was, dat het Opperwezen mij had geselecteerd voor een onderonsje. Het is een vorm van hoogmoed die in religieuze kringen welbekend is. Je kunt er heilig door worden of op de brandstapel eindigen – een tussenweg is er meestal niet. Een Indiaan of een Engel, wat is eigenlijk het verschil? Geloof kan bergen verzetten, heet het. Ik besloot te geloven. Ik had nooit gedacht dat een mengsel van rationele overwegingen, liefde voor jou en magische poespas mij nog eens tot een gelovige zou maken. Vertel het dan ook maar liever niet verder!

In mijn gedachten vormde zich zoiets als een gebed. 'Kan het?' vroeg ik eerst, want zo rationeel was ik nog wel. 'Wat kost het me dan?' was mijn volgende vraag. Ik heb erop gewezen, lieve Rina, dat jij ook tot een soort

minderheid behoort omdat je half Indisch bent. Het tweede kwart van die helft was een leugentje om bestwil, vast wel bekend bij Opperwezens.

‘Mag het?’

De hamvraag, noemden ze dat vroeger. Bij de eigenlijke bede was ik graag bereid geweest op mijn knieën te zakken en me naar het oosten of westen te buigen, maar ik wist niet of het in dit geval een gepast gebaar zou zijn. Dus ik bleef gewoon staan. Ik had trouwens geen matje bij me en de vloer leek me behoorlijk koud. Grapje.

En ik kreeg een helder antwoord.

Je geest registreert mijn geluidssignalen. Straks zul je er woorden van maken en die zul je opschrijven. Als je weer de oude bent – ik heb daar nooit op durven rekenen – zul je vederlicht en fluisterzacht de toetsen van de computer beroeren. Ik heb de printer al voor je ingesteld, daar hoeft je zelf niet meer mee te hannesen. Ja, er is weer stroom. Maar handgeschreven woorden tellen ook, als je wilt.

Jij zo jong, ik al in de veertig. Geen wonder dat de prijs zo hoog was. Marchanderen was er niet bij, en terecht, dat zou ik ook niet toestaan als ik het Opperwezen was. Een jaar, een heel jaar. Maar ach, wat

zijn vier seizoenen nu helemaal in het licht van de Eeuwige Jachtvelden? Eerder een vriendenprijsje. Als je honderd procent Moluks of Marokkaans was geweest, zou ik er vast nog goedkoper zijn afgekomen...

Ik liep langs een omweg naar huis. Het carillon speelde nu *Yankee Doodle* in mineur, maar misschien hoorden de anderen iets anders. De beiaard van de Wester, ook al vier eeuwen oud, die bij korte draaiing van de wind in de verte te horen was, speelde hetzelfde. De wonderen waren kennelijk onze wereld nog niet uit.

Even later was er ook weer een radiozender in de lucht. Uit tientallen draagbare exemplaren klonk de zakelijke stem van een Hilversumse omroeper. De massa op het plein kwam tot leven. Ik heb altijd al gedacht dat het merendeel van ons volk wordt geregeerd door 't Gooi en de bijbehorende babbelmedia. Je zag dat de mensen nu opeens bereid waren hun handen uit hun mouwen te steken. De grauwe, loodkleurige hemel leek meteen een stuk minder somber en de klanken van de carillons gingen verloren in het geluid van startende motoren.

De diep ondergrondse vuilstortplaats annex verbrandingsoven aan het Damrak, waar vroeger de Beurs en het Museum voor Architectuur hebben gestaan,

werden omzwermd door mensen die lijken naar de openingen hadden meegenomen en die nu enigszins ongedurig stonden te wachten tot de stalen schuiven zouden worden geopend. Wie zou deze ongeoorloofde lijkverbranding moeten verhinderen? De stem van de radio had gezegd dat iedereen op straffe van ridicule boetes verplicht was zelf alles zo goed mogelijk te noteren: naam, geboortedatum, adres, burgernummer. Maar er waren in geen velden of wegen controleurs te bekennen. Tijdelijk werd de stad een purgatorium, en nog gratis bovendien. Zouden de poorten rond de Concertgebouwbuurt wel goed bewaakt worden? Er lagen gouden kansen voor het grijpen.

Ik liep door naar de Nieuwezijds Voorburgwal. De tenten, de sjofele caravans zonder wielen, de uit volkstuintjes gejatte houten schuilhuisjes met plastic ruiten – de Amsterdamse bidonville, om kort te gaan – dat alles zag er niet veel rommeliger en triester uit dan anders. Alleen was Atlas met zijn wereldbol aan de achterzijde van het Paleis nu eindelijk ter aarde gestort, vlak tegenover de ruïne van het voormalige hoofdpостkantoor, dat een half jaar geleden met dynamiet de lucht in was gejaagd, maar wegens een typisch staaltje van Amsterdamse planning nog niet was opgeruimd. En de

stroomloze bovenleidingen van de vroegere tram waren allemaal naar beneden gekomen onder het gewicht van de tentconstructies die eraan waren opgehangen. De laatste lantaarnpalen lagen nu ook om.

Op onze gracht waren de dode junkies gewoon in het water gekieperd, samen met het glas en het losse puin van de zwaar gehavende gevels. Ralph dreef nu ergens in het gore water, een prooi voor de ratten, en de jonge Amerikaanse met haar papieren vlaggetje was gelukkig ook nergens meer te zien.

De overlevenden wierpen al begerige blikken op de ontzette voordeuren, de ruitloze vensteropeningen en de beschadigde auto's. Hun onzekere, nog half versufte blik vertoonde een mengsel van waakzaamheid en gêne, van hebzucht en angst. De territoria moesten opnieuw worden afgepaald, maar de zwakken hadden dat nog niet goed in de gaten.

De sterksten wel. Die hadden aan één kans altijd genoeg. De man die in een kort leren jasje, met zijn handen in zijn zakken, tegen de plaatstalen voordeur van ons huis geleund stond, had geen last van onzekerheid.

‘Wacht hier,’ zei ik, met een knikje naar mijn nauwelijks beschadigde auto, die ooit ontworpen was om goud en geld te vervoeren. ‘Ik wil zaken met je doen.’

Hij keek me achterdochtig aan en haalde toen zijn schouders op, ging een stap opzij en liet me binnen.

‘Mensen hebben elkaar nodig in tijden als deze,’ zei hij. Het cynisme van dealers moet iets te maken hebben met paniek.

‘Ik ben zo terug,’ zei ik, de deur achter me sluitend.

Binnen heb ik je nachtjapon en je slipje uitgedaan, je mond en je ogen gesloten, je haren gekamd. Ik heb even je oorlelletjes beurtelings in mijn mond genomen, niet om ze te verwarmen, maar om voor een laatste maal herinneringen aan vroeger op te roepen. En daarna heb ik je naakt in de lege vrieskist van tante Agatha gelegd, in een foetushouding (wat een macabere gedachte), nadat ik een paar tranen had laten vallen op je nog zachte, maar koude borsten.

Ik heb je bedekt met natte lakens en de thermostaat op de koudste stand ingesteld. De accu zou na een paar dagen leeg zijn, maar ik rekende erop dat de stroomvoorziening bij ons thuis dan weer op gang zou zijn.

Meer kon ik niet doen. De rest was geloof en hoop. Rina, mijn tsarina, wat wil een man niet doen om zijn geliefde te redden uit de kille, smorende omarming door de Dood? Zou jij voor mij hetzelfde hebben gedaan? Ik

hoop van niet. Vrouwen hebben meer wijsheid, berusten eerder in het onvermijdelijke.

De man in het leren jasje heette Kees. Ik verkocht hem mijn gepantserde auto en met dat geld schafte ik heroïne en cocaïne aan. Via Kees kwam ik bij de groothandel terecht. Die dealer aarzelde aanvankelijk, maar wegens al die dode junks verwachtte hij dat de prijzen zouden kelderen. Zelf meende ik dat de aanvoer voorlopig wel moeilijk zou zijn en dat de prijs dus binnenkort omhoog zou gaan. Ik was helaas gedwongen de zoveelste parasiet worden die zich voedde aan de etterbuil die eens ons mooie Amsterdam was geweest.

Het Centraal Station was sinds de Laatste Krach nog alleen bij daglicht open en het wemelde er van de burgerwachten. In de Concertgebouwbuurt woonden zakenlieden, corrupte ambtenaren en geslaagde onderwereldfiguren broederlijk naast elkaar. Als het Kerstmis was zaten ze met hun vrouwen doodleuk samen in de kerk. Het hek rond die buurt was al vóór de Laatste Krach onder hoogspanning gezet. De hoek van de Hobbemakade en de Stadhouderskade was sindsdien een geliefde plek voor zelfmoordenaars en langs de hele lengte van de omheining lagen dode honden.

Het hek had een eigen stroomvoorziening, zoals die hele buurt trouwens. Ik had wel eens willen zien wat er anders gebeurd zou zijn in die drie dagen dat de rest van de stad zonder stroom heeft gezeten! Het was de enige buurt in de stad waar je geen graffiti aantrof (officieel mocht de burgerwacht alleen op inbrekers en straatrovers schieten, maar je weet hoe dat gaat) en je had dan ook een pasje nodig om er binnen te mogen.

Mijn loopbaan als dealer begon een paar weken later, toen de stad weer wat op orde was geraakt. De verslaafden waren al wat minder schichtig en zoals ik had verwacht kon ik topprijzen krijgen voor mijn spul. Om de winstmarge zo groot mogelijk te maken moest ik natuurlijk als beginnerende dealer aan individuele gebruikers leveren, niet aan tussenpersonen.

Ik moest op de laagste tree van de ladder beginnen, dus in de metro. De stations en de ondergrondse tunnelbuizen waren al jaren het alternatieve vorstendom van de drop-outs geworden, een internationaal getto waar vele talen werden gesproken, vooral Engels. Ik heb het nu met eigen ogen gezien, Rina, met eigen oren gehoord. Toen een hoorbaar Limburgs meisje me om 'rooie knol' vroeg, dacht ik even dat ze een Indiaan bedoelde. Grapje.

Je kunt het je nauwelijke voorstellen, Rina. Toen de elektrische ventilatie was uitgevallen en niet meer gerepareerd werd, dat moet al een jaar of zes geleden zijn, hebben de illegale bewoners op een aantal ondiepe plaatsen schachtjes naar boven gekapt om daglicht en frisse lucht toe te laten. Niettemin hangt er in die sterfhuizen een permanente bedwelmende stank van urine, beschimmeld voedsel en niet tijdig verwijderde lijken. Een mensenleven is er minder waard dan een goed shot of een fles jenever – die vluchtige magie in het klein.

In het begin had ik moeite met mijn deel van het pact dat ik met Rode Wolk had gesloten. Ik walgde van de menselijke wrakken die ik daar ondergronds aantrof en tegelijk voelde ik medelijden. Ik hield mezelf steeds weer voor dat ze hun lot nu eenmaal zelf hadden gekozen, of althans het begin ervan, en dat het mij niets aanging wat ze met hun leven wilden doen. Tijdens mijn meest cynische momenten zag ik mezelf als een soort maatschappelijk werker: *ik* was immers degene die hun leverde wat ze het hardst nodig hadden? En als ik het niet deed, zou er wel iemand anders zijn geweest...

De beperking die Rode Wolk me had opgelegd, dat ik alleen aan Amerikanen mocht verkopen, bleek geen

probleem. Er waren er zat, al heb ik er nooit meer een gezien met een papieren *stars and stripes* in de hand.

De nieuwsmedia hebben zich eindeloos bezig gehouden met de vraag wat toch de oorzaak van die vreemde bevingen geweest kon zijn. Ze hadden zich alleen aan de nachtzijde van de planeet voorgedaan en daarom waren de hypothesen van sterrenkundigen zeer in trek, hoe krankzinnig ze ook leken. Stel je voor: een soort motregen van zwart-gat-partikeltjes! Een komeet-rest van antimaterie! Een schamp langs een lokale barst in het tijd-ruimte-continuüm!

In elk geval bleek de schade wereldwijd gezien nogal mee te vallen. Ik had mijn eerste winsten bewaard tot de aanvoer van drugs weer goed op gang was gekomen, zodat ik vanaf dat moment de zaken meer in het groot kon aanpakken. Ik stelde Amerikaanse sub-dealers aan voor de metro en de grachtengordel, en beperkte mezelf tot de Concertgebouwbuurt. In het begin was mijn pasje nog geldig, later heb ik op de Apollolaan een nieuw gekocht.

Van de zomer heb ik weer een auto aangeschaft, een gesloten legerjeep. Hij staat voor de deur. De sleuteltjes liggen naast de vaas met kunstrozen. De nieuwe bewaker heet John. Hij heeft lange blonde haren

en draagt de laatste weken een groene regenjas. Geef hem tachtig piek per week, dan rolt hij zich trouw als een hond elke avond in zijn slaapzak alsof onze stoep het beste plekje van heel Amsterdam is. Misschien is negentig of honderd intussen beter.

Er is behoorlijk de klad gekomen in de handel. De junkies uit het land van Uncle Sam haten en beminnen me, maar het zijn er steeds minder geworden. Sinds de Nacht van de Indiaan – voor mij dan – zijn er geen toeristen meer hierheen gekomen. Niet dat ik het erg vind. Ik veracht mezelf, Rina, dat begrijp je wel. Pact of geen pact: steeds vaker heb ik gedachten vol wroeging aan eenzame, gedesillusioneerde ouders in het verre Wisconsin of Texas... Zij denken aan de lappenpoppen en teddyberen en speelgoedauto's waarmee hun schatten van kinderen zich hebben geamuseerd toen ze nog klein waren. In de diepte van de pupillen van hun kroost meen ik soms te zien... Nou ja, dat zal je wel niet interesseren.

Alleen de wetenschap dat het voor jou was, Rina, heeft me op de been gehouden. Ben jij het wel waard? Ja, voor *mij* uiteraard wel, anders had ik het niet gedaan, maar in groter verband gezien, ontologisch of zo?

Nooit heb ik geleverd aan iemand die niet al verslaafd wás. Ik heb alleen mensen vermoord die tóch

dood moesten! Hoe vind je die? Ik zal nooit meer cynisch zijn, nooit meer in paniek.

Laat je niet aansteken door mijn wroeging. Laat niet één kraaiepootje ontstaan omdat je zou vinden dat ik een te hoge prijs voor je leven heb betaald, Rina. Het was *mijn* keuze, *mijn* overeenkomst met Rode Wolk – of wie het ook geweest moge zijn. Jij bent onschuldig.

Lieve Rina, als je dit leest op het beeldscherm heb je het cassettebandje met mijn kort dictaat van het verslag ongetwijfeld al gevonden. Dat kan niet missen. Ik heb je vanmorgen uit de vrieskast gehaald, op bed gelegd en dik met warme dekens toegedekt. Nog een laatste keer heb ik je via de oortelefoon naar het bandje laten luisteren.

Het is negenentwintig november, precies een jaar na de Nacht van de Indiaan. Ik ga zometeen naar het stopcontact in de badkamer. Het doet geen pijn, zegt men. Niet voor niets hebben ze in Amerika zoveel elektrische stoelen. Humaan, nietwaar? Vraag het de Indianen maar. Mijn deel van het pact is vervuld. Het is volbracht. Zodra ik mijn laatste adem uitblaas, zul jij je ogen openen. Dat was de afspraak. Het is te laat voor twijfel.

Ik was niet vergeten hoe mooi je bent.

Misschien is je schoonheid de ware magie geweest – de kracht die me heeft voortgedreven.

Ik heb nog eens goed gekeken, Rina. Er is niet één kraaiepootje bijgekomen. Van harte gefeliciteerd met je eenendertigste verjaardag. Ik moet er nu een eind aan maken. Grapje.

Zie ik je nog op de Eeuwige Jachtvelden? Ik zal de inkomende vluchten in het oog... Ik hou van je.

Peter Cuijpers, 25 sept. 2020

Vrijwel ongewijzigd uit Ganymedes 11 (Diram, 1989).

